

Beleidsplan Schuldhulpverlening 2022-2026

De raad van de gemeente Oisterwijk,

gelezen het voorstel van het college d.d. 23 augustus 2022,
afdeling Samenleving,
raadsvoorstel nr. 22-141;

gelet op het bepaalde in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

besluit:

1. Het Beleidsplan Schuldhulpverlening 2022-2026 vast te stellen;
2. De Verordening beslistermijn schuldhulpverlening 2022 vast te stellen;
3. Van 2023 tot en met 2026 jaarlijks een bedrag van € 103.884 voor de aanpak vroegsignalering in Loket Wegwijs Oisterwijk te verwerken in de meerjarenbegroting van 2023-2026;

Beleidsplan Schuldhulpverlening 2022-2026

Inleiding

Om een zinvolle bijdrage te kunnen leveren aan de samenleving en om te werken aan ontwikkeling is bestaanszekerheid voor mensen essentieel. Met andere woorden: bestaanszekerheid is een noodzakelijke voorwaarde voor perspectief. Wij streven ernaar dat iedere inwoner een goede balans en rust heeft in wonen, werken en het privéleven, inclusief financiën. Ook wensen we dat iedere inwoner fysiek en mentaal, zover dit kan, gezond is¹. Zo heeft de gemeenteraad vastgesteld met de nota Bestaanszekerheid in 2020.

Door (problematische) schulden, verliezen mensen de basis onder hun bestaan. Dit tast hun bestaanszekerheid aan. Tot die basis terug is, is het vaak niet zinvol om deze mensen hulp te bieden voor andere problemen die zij doorgaans hebben. En andersom: zijn de zorgen over de basis weg, dan is er na enige tijd op andere terreinen vaak minder hulp en ondersteuning nodig. Het bieden van goede en snelle hulp bij schulden is van groot belang om de bestaanszekerheid van mensen te verbeteren. Alleen dan is er voldoende ruimte om stappen vooruit te zetten.

Voor u ligt het beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening van gemeente Oisterwijk. Dit plan bestaat uit twee onderdelen:

1. Visie op Integrale Schuldhulpverlening
2. De lokale schuldenaanpak

Dit beleidsplan is geen nieuwe werkwijze, maar een extra stapje op de weg die al eerder is uitgestippeld. Het merendeel van de activiteiten en werkwijze die in de beleidsnota worden beschreven maakt onderdeel uit van onze huidige activiteiten en werkwijze en worden in dit beleidsplan samengevat om tot een overzichtelijk geheel te komen. Dit is aangevuld met de nieuwe ontwikkelingen van vroegsignalering en methoden om nog preventiever te werk te gaan.

In het eerste deel is zowel de visie op Integrale Schuldhulpverlening te lezen als de actielijnen die daarin te onderscheiden zijn. Het hoofdstuk over de lokale schuldenaanpak, bevat een beschrijving van onze huidige aanpak van schulden. Daarnaast is hier ook de nieuwe aanpak voor Vroegsignalering van schulden beschreven. Het plan wordt afgesloten met een overzicht van de (technische) werkwijze schuldhulpverlening voor particulieren en ondernemers en de kwaliteitsborging van onze aanpak.

1. Visie op Integrale schuldhulpverlening

1.1 Schuldhulpverlening begint met schuldenrust

Financiële problemen hebben een grote impact op 'meedoen' en hebben een ontwrichtend en verlam-mend effect op de bestaanszekerheid en zelfredzaamheid van inwoners. Dit komt door stress, te weinig geld en schaamte. Het kan leiden tot sociale uitsluiting en heeft negatieve gevolgen voor de individuele inwoner² met schulden, maar ook voor de samenleving als geheel.

1) Nota bestaanszekerheid (mei 2020)

2) Er is gekozen voor de term inwoner voor de leesbaarheid van het beleidsplan. Waar inwoner staat kan ook huishouden of gezin worden gelezen.

Het “denk- en doenvermogen” van mensen kan als gevolg van schulden verminderd zijn en ook een oorzaak zijn van (meer) schulden. De huishoudens waar het om gaat leven in armoede en ervaren in hun dagelijks leven bovengemiddeld veel stress. Het continu gebukt gaan onder financiële schaarste beïnvloedt ook de mentale vermogens van mensen. In het boek ‘Schaarste’ van Harvard-econoom Sendhil Mullainathan en Princeton-psycholoog Eldar Shafir wordt beschreven dat een dergelijke situatie op den duur leidt tot onverstandige beslissingen, impulsiviteit en kortzichtig gedrag (tunnelvisie). Mensen met schulden hebben veelal ook sociale, psychische en/of medische problemen. Door de constante financiële stress lukt het ze meestal niet om deze problemen aan te pakken³. Met onze schuldenaanpak willen we zo snel mogelijk rust creëren: schuldenrust. Pas dan heeft het zin om mensen hulp te bieden voor andere problemen, eerder is daar geen ruimte voor in het hoofd van mensen. Schuldenrust is noodzakelijk voordat hulpverlening op andere gebieden kan beginnen.

We vinden het belangrijk dat hulp en ondersteuning snel en effectief geboden worden in een sluitende aanpak. Hulp en ondersteuning moet aansluiten bij de omstandigheden, de wensen en de eigen mogelijkheden van inwoners (maatwerk). De eigen verantwoordelijkheid en regie van inwoners blijft wel zo groot mogelijk, maar soms moet (in de beginfase) de inwoner vooral ontzorgd worden.

Schuldhulpverlening is toegankelijk voor alle inwoners met schulden

Het uitsluiten van (groepen) mensen van schuldhulpverlening, veroorzaakt meer schade voor de betreffende persoon maar ook voor de maatschappij als geheel. De gemeente sluit dan ook geen enkele doelgroep op voorhand uit.

Wel is er extra aandacht voor verschillende doelgroepen, hierin benoemen we specifiek gezinnen met kinderen, ondernemers en inwoners die getroffen worden door bijvoorbeeld de stijgende energieprijzen.

Het opgroeien in armoede heeft veel invloed op de ontwikkeling van kinderen. “Hoe langer een gezin in armoede leeft, hoe meer kans kinderen hebben om zich angstig, afhankelijk en ongelukkig te voelen. Dit kan leiden tot fysieke of psychische klachten zoals hoofdpijn, buikpijn of tekenen van vermoeidheid. Kinderen in armoede zijn negatiever over hun leven en toekomst dan hun meer welvarende leeftijdgenoten. Hun leven biedt te weinig stabiliteit en zekerheid. Dit maakt het lastiger om een goed toekomstperspectief te hebben.”⁴

In de coronacrisis zagen we weinig ondernemers die een beroep deden op schuldhulpverlening, ook doordat veel schuldeisers uitstel van betaling gaven en er verschillende ondernemerssteunregelingen waren. Landelijk hebben ruim 148.000 kleine ondernemers hun belasting uitgesteld en daarmee samen een schuld van 3,4 miljard euro opgebouwd. Die schulden moeten ze in uiterlijk vijf jaar terugbetalen, vanaf 1 oktober 2022. Wij staan klaar om ondernemers te ondersteunen bij bijv. het treffen van schuldregelingen.

Door de stijgende energieprijzen krijgen sommige inwoners te maken met een extreem hoge energierekening. Hierdoor zien we inwoners die bang zijn om de verwarming aan te zetten waardoor de leefbaarheid en gezondheid onder druk komt te staan.

Schuldhulpverlening is maatwerk

De aanpak van schulden blijft maatwerk. Afhankelijk van de situatie van de inwoner wordt gekozen voor een bepaalde vorm van ondersteuning.

Bij de keuze voor een bepaalde aanpak is het van groot belang om aan te sluiten bij het denk- en doenvermogen van de inwoner. Een stress-sensitieve benadering en maatwerk zijn hierbij van groot belang. De schuldhulpverlening moet de mogelijkheden die inwoners wél (weer) hebben bevorderen en/of inzetten. We richten ons op duurzame financiële (zelf)redzaamheid. Inwoners krijgen hierdoor weer perspectief, grip op hun eigen leven en zelfvertrouwen.

Waar nodig maken wij gebruik van Maatpact. Maatpact is een methode waarin we verbeteringen ontwikkelen voor de inrichting van het sociaal domein. Vanuit Maatpact bieden we de meest kwetsbare inwoners in een uitzichtloze situatie weer perspectief, dankzij een Doorbraak. Gezinnen met kinderen krijgen hierbij extra prioriteit. Een doorbraak is een maatwerk oplossing die écht verschil maakt. Het is een oplossing die het patroon van problemen die elkaar versterken en een oplossing onmogelijk lijken te maken, doorbreekt.

Schuldhulpverlening is integraal

3) Sendhil Mullainathan, Eldar Shafir. Schaarste, hoe gebrek aan tijd en geld ons gedrag bepalen. (December 2013)

4) Kalthoff, H., Nederlands Jeugd Instituut. Opgroeien en opvoeden in armoede. (2021)

Schulden komen zelden alleen en gaan vaak samen met andere problemen, zoals werkloosheid, laaggeletterdheid en/of een slechte gezondheid. In de leefwereld van de inwoner komen al deze problemen samen. In onze dienstverlening zetten we de inwoner centraal. We werken aan een integrale en duurzame oplossing. De hulp en ondersteuning die geboden wordt sluit aan bij het geheel aan mogelijkheden en omstandigheden van een huishouden of gezinssituatie. Professionals zoals Kredietbank Nederland en Loket Wegwijs Oisterwijk werken samen – met elkaar, met vrijwilligers, ervaringsdeskundigen en met de inwoner – om dat te realiseren.

1.2 Drie actielijnen: voorkomen, verlichten en verkorten van schulden

Gemeente Oisterwijk wil schuldenproblematiek aanpakken en zet in op het creëren van schuldenrust. Dat doen we via drie actielijnen: het voorkomen, verlichten en verkorten/(snel) oplossen van schulden. Voorop staat dat het voorkomen van schulden altijd beter is dan het genezen.

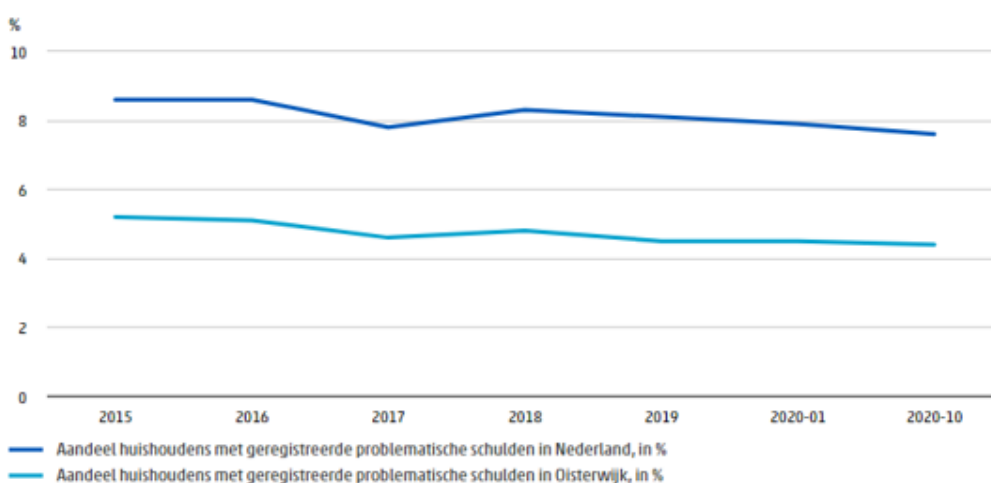
Voorkomen van (problematische) schulden

De bestaanszekerheid van inwoners komt onder druk te staan bij financiële problemen, met alle gevolgen van dien voor andere leefdoelstellingen. Het is daarom zaak om er op tijd bij te zijn en te voorkomen dat er (problematische) schulden ontstaan. Door preventie voorkomen we dat kinderen die opgroeien in gezinnen met schulden, later zelf weer schulden maken (als volwassene).

Uit gegevens van het CBS blijkt dat in oktober 2020 4,4% van de Oisterwijkse huishoudens (500 huishoudens)⁵ geregistreerde problematische schulden hadden. Het gaat dan niet om bijvoorbeeld een reguliere hypotheek- of studieschuld. Als er (terug)betalingsachterstanden zijn met betrekking tot hypotheek- en studieschulden, worden deze wel als problematisch geregistreerd.

Zie voor een ontwikkeling van de geregistreerde problematische schulden in Oisterwijk het schema. Er is een kleine afname te zien in de periode 2015 tot en met 2020. Opvallend is dat in Oisterwijk de terugloop tijdens de Corona crisis minder groot is dan het landelijk gemiddelde bij de Kredietbank.

Ontwikkeling geregistreerde problematische schulden in Oisterwijk

Wij streven ernaar, onder meer door de inzet van vroegsignalering, de dalende trend in het percentage huishoudens met geregistreerde schulden door te zetten. Hierbij maken wij het voorbehoud dat de omvang van schuldenproblematiek van veel meer afhankelijk is dan ons beleid en onze aanpak. Daarom is het belangrijk de cijfers altijd binnen de sociaaleconomische context te plaatsen.

Verlichten van schulden

Schulden zijn helaas niet altijd te voorkomen. Mochten er ondanks onze inzet op preventie en vroegsignalering, problematische schulden ontstaan, dan willen we dat inwoners toch zoveel mogelijk mee kunnen doen. We streven ernaar om het inkomen van mensen te verruimen door inkomensaanvullende regelingen en het taboe rond armoede en schulden te doorbreken. Daarnaast proberen we door schulden klein te houden te voorkomen dat bestaande schulden nog verder toenemen.

5) <https://dashboards.cbs.nl/v3/SchuldenproblematiekInBeeld/>

Verkorten en (snel) oplossen van schulden

Inwoners die met (problematische) schulden aankloppen bij de hulpverlening, hebben vaak een lange periode achter de rug waarin hun problemen opliepen. Als zij de (moeilijke) stap naar de hulpverlening weten te zetten, verdienen ze het om snel geholpen te worden. We streven er dan ook naar om de periode tussen aanmelden bij de hulpverlening en het realiseren van een schuldenoplossing, de zogeheten doorlooptijd, te minimaliseren.

2. De lokale schuldenaanpak

Met de drie actielijnen die genoemd staan in deel 1 pakken wij schulden aan. In dit gedeelte gaan we dieper in op de afzonderlijke pijlers en de maatregelen die we binnen elke pijler nemen.

2.1 Voorkomen van (problematische) schulden

De bestaanszekerheid van inwoners staat onder druk bij financiële problemen, met alle gevolgen van dien voor andere leefdomeinen. Het is daarom zaak om er op tijd bij te zijn en te voorkomen dat er (problematische) schulden ontstaan.

Schuldpreventie is een mix van maatregelen, activiteiten en voorzieningen die er op gericht zijn dat mensen financieel vaardig worden en zich zo gedragen dat zij hun financiën op orde houden. In ons beleid onderscheiden we:

1. Communicatie
2. Educatie
3. Vroegsignalering
4. Laagdrempelige ondersteuning
5. Nazorg

1. Communicatie

Communicatie is een belangrijk instrument bij het voorkomen van schulden. Communicatie is gericht op het geven van informatie en advies, maar ook op het doorbreken van het taboe rond schulden.

In onze Nota Bestaanszekerheid wordt het verbeteren van de communicatie als een van de middelen gezien om drempels in de toegang tot het vangnet te verlagen en daarmee bestaanszekerheid voor inwoners te bevorderen. De brieven die onze inkomensconsulenten versturen en de folder over minimeergelagen, zijn geschreven in Heldere taal.

De gemeente en onze samenwerkingspartners besteden regelmatig (in Heldere taal) aandacht aan het onderwerp hulp bij financiële problemen en schulden op onze websites, via social media en in het weekblad.

Gemeente Oisterwijk sluit zich in 2022 aan bij de Nederlands Schuldhulproute en daarmee bij Geldfit. Inwoners kunnen online de anonieme test op Geldfit.nl invullen. Aan de hand van enkele korte vragen krijgen inwoners (ook ondernemers en jongeren) inzicht in hun eigen financiële situatie. Inwoners ontvangen tips en krijgen een overzicht waar men terecht kan voor hulp.

2. Educatie

Juist bij schulden is voorkomen beter dan genezen en is het van belang dat de problematiek zich bij een volgende generatie niet herhaalt. Door kinderen en jongeren te onderwijzen over geld, voorkomen we dat kinderen die opgroeien in gezinnen met schulden, later zelf ook weer schulden maken (als volwassenen).

Verschillende partners in onze basisstructuur bieden individuele en collectieve ondersteuning en voorlichting over financiële zaken en de ontwikkeling van financiële vaardigheden. Hierbij is specifieke aandacht voor jeugd en jongeren. Door COVID-19 zijn een aantal ontwikkelingen stil komen te staan en hebben andere acties prioriteit gekregen. Voor voorlichting op scholen geldt, dat deze minder prioriteit heeft in het onderwijs. De focus ligt op het begeleiden van kinderen met een onderwijsachterstand.

3. Vroegsignalering

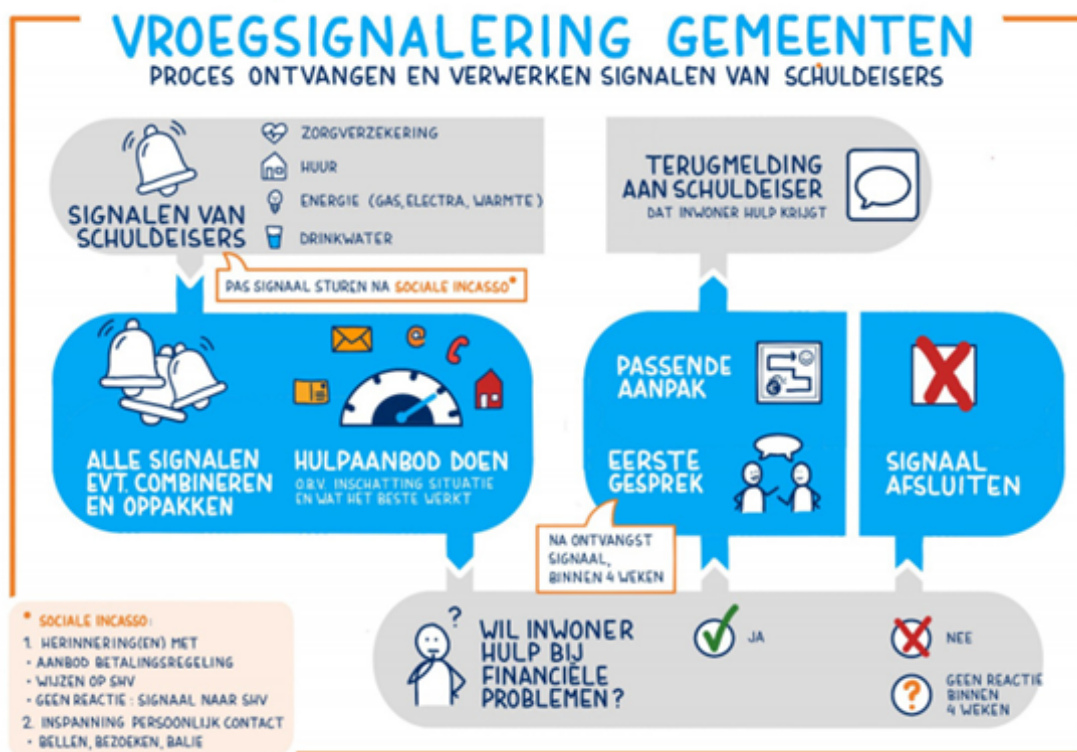
Per 1 januari 2021 is de wetswijziging op de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) van kracht. Met deze wijziging is vroegsignalering van schulden op basis van signalen door derden een wettelijk taak voor gemeenten geworden. Op basis van signalen van zorgverzekeraars, energiebedrijven, woningverhuurders en drinkwaterbedrijven benadert gemeente Oisterwijk bewoners met betaalachterstanden proactief om hen hulp aan te bieden.

Wanneer betalingsproblemen eerder worden gesignaleerd en aangepakt, biedt dat voor alle betrokkenen een positief resultaat:

- De inwoner met schulden heeft weer perspectief op een stabiele financiële situatie. Dit biedt ruimte voor andere zaken als werk en/of opvoeding van de kinderen;
- De schuldeiser/signaaltspartner heeft het voordeel dat achterstanden minder hoog oplopen en er eerder tot een oplossing wordt gekomen;
- De gemeente bereikt inwoners met financiële problemen eerder. Schulden zijn daardoor minder complex en kunnen effectiever aangepakt worden. Op de lange termijn betekent dit minder kosten voor intensieve hulp bij schulden en voor andere hulpverlening.
- Deze aanpak richt zich niet (alleen) op inwoners met een laag inkomen. Hierdoor krijgen we inwoners in beeld die we (misschien) eerder nog niet in beeld hadden. Bijvoorbeeld mensen met een hoger inkomen, maar wel financiële problemen door de hogere (energie)prijzen.

Op landelijk niveau zijn afspraken gemaakt met convenantpartners die de primaire vaste lasten in rekening brengen⁶. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Landelijk Convenant Vroegsignalering. De gemeente Oisterwijk heeft deze convenant(en) ondertekend. Met de woningcorporaties Leystromen, TBV Wonen en Woonveste die woningbezit hebben in Oisterwijk is een (lokaal) convenant afgesloten.

In onze GH0-samenwerking met gemeente Goirle en Hilvarenbeek hebben in 2019/2020 de pilot Vroegsignalering schulden 'Actie op Geldzaken' uitgevoerd. Gedurende de pilot zijn inwoners met betalingsachterstanden en schulden en die zelf nog geen hulpvraag hebben gesteld persoonlijk benaderd in de vorm van onaangekondigde huisbezoeken. Het doel van de pilot was om inwoners met schulden tijdig te helpen en escalatie van financiële problemen te voorkomen. De aanbevelingen van de pilot die van belang zijn voor de inrichting van het proces van vroegsignalering zijn meegenomen.

In gemeente Oisterwijk is de werkwijze van vroegsignalering als volgt:

- Er komen rond de 25e van de maand meldingen van betalingsachterstanden van de zogenaamde signaaltpartners binnen in het RIS systeem. Het betreft tot nu toe rond de 40 meldingen per maand;
- Loket Wegwijs Oisterwijk beoordeelt de binnengekomen meldingen aan de hand van de urgentie (hoe hoog zijn de achterstanden, betreft het een jongere, zijn er minderjarige kinderen in het gezin aanwezig, enzovoorts);
- Er wordt contact gezocht met de inwoner via brief, sms, telefoon of huisbezoek en er wordt een hulpaanbod gedaan;

6) Op termijn kunnen ook hypotheekverstrekkers en de gemeentelijke belastingen "aanhaken". Dit is op dit moment wettelijk nog niet geregeld.

- Als de inwoner hulp accepteert, wordt hij door Loket Wegwijs Oisterwijk geholpen met het oplossen van de betalingsachterstand. Ook kan er een budgetplan worden opgesteld en een voorzieningen-check worden gedaan (Quick fix);
- Als er meer hulp nodig is, wordt de inwoner in contact gebracht met bijvoorbeeld Kredietbank Nederland.
- De signaalpartners zien in RIS of de inwoner hulp heeft geaccepteerd. Als de inwoner geen hulp wil of niet reageert, kan de signaalpartner eventueel andere acties ondernemen.

Om de werking van vroegsignalering te monitoren nemen we deel aan de monitor van Divosa⁷. We streven specifiek naar een minimaal percentage van hulpacceptatie bij opeenvolgende meldingen en meervoudige meldingen. Hierbij geldt 2022 als 0-meting en zal dit percentage worden meegenomen in de begroting en de monitor Sociaal Domein.

4. Laagdrempelige ondersteuning

Loket Wegwijs Oisterwijk biedt één integrale toegang waar inwoners terecht kunnen met al hun vragen, zorgen en twijfels, ook op financieel gebied. Loket Wegwijs Oisterwijk vormt het portaal richting buurtinitiatieven, maatschappelijke instanties en andere informatie- en hulpaanbieders.

Naast Loket Wegwijs Oisterwijk zijn er ook verschillende organisaties vanuit de basisstructuur actief op het gebied van financiële vragen en voor onze inwoners met een laag inkomen. Inwoners kunnen rechtstreeks (of via Loket Wegwijs Oisterwijk) contact opnemen met deze (vrijwilligers)organisaties. Deze zijn onder andere te vinden via onze digitale sociale kaart www.wegwijsinoisterwijk.nl en www.HaarenEEN.nl

Er zijn verschillende partijen die inwoners ondersteunen bij aanvragen, administratie of het gebruik maken van regelingen. Juist (opgeleide) inwoners die andere inwoners helpen is een mooi voorbeeld van onze samenredzame samenleving die ook in schuldhulp of het voorkomen van schulden een belangrijke vorm van ondersteuning zijn.

5. Nazorg

Ook nazorg is een vorm van preventie, het is immers bedoeld om te voorkomen dat inwoners opnieuw problematische schulden krijgen. De recidive van mensen met financiële problemen is aanzienlijk. Daarom is proactief handelen óók contact houden met de inwoner na afloop van het afronden van een schuldhulpverleningstraject.

Afhankelijk van de behoefte van de inwoner (en de zelfredzaamheid) wordt de nazorg georganiseerd in het netwerk of door een partner in onze basisstructuur.

2.2 Verlichten van schulden

Schulden zijn helaas niet altijd te voorkomen. Mochten er ondanks onze inzet op preventie en vroegsignalering, problematische schulden ontstaan, dan willen we dat inwoners toch zoveel mogelijk mee kunnen doen. We streven ernaar om het inkomen van mensen te verruimen door inkomensaanvullende regelingen en bieden inwoners budgetbeheer.

De gemeente Oisterwijk heeft verschillende ruimhartige minimaregelingen. De regelingen bieden een financiële aanvulling op de laagste inkomens. Daarmee ondersteunen wij inwoners in hun bestaanszekerheid. Op die manier kunnen zij weer een bijdrage leveren aan de samenredzaamheid in onze gemeente

Deze regelingen bieden mensen met een laag inkomen (tot 120% van de bijstandsnorm) toeslagen en/of vergoedingen vanwege bepaalde gemaakte kosten. De minimaregelingen in onze gemeente zijn: Bijzondere bijstand, Collectieve ziektekostenverzekering/Gemeentepolis. Declaratiefonds, Individuele inkomensvoetstuk, Individuele studietoelage, Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en (in 2022) ook de Energiestoel.

Wij bieden inwoners ondersteuning bij de aanvraag en zorgen ervoor dat de complexiteit van inkomensvoorzieningen geen drempel vormt voor inwoners.

Daarnaast zijn er verschillende organisaties en sociaal ondernemers in onze gemeente actief die inwoners ondersteunen in natura. Dat wil zeggen door voedsel of goederen te verstrekken, danwel door rechtstreeks aan bijvoorbeeld een sportvereniging de contributie te betalen. Wij stimuleren deze werkzaamheden onder andere door het verlenen van subsidies.

Naast de aanvulling op het inkomen, proberen we schulden klein te houden en te voorkomen dat bestaande schulden nog verder toenemen. Budgetbeheer en budgetcoaching vervult in dit kader een belangrijke rol. Vaste lasten van inwoners worden dan zoveel mogelijk automatisch betaald. De inwoner

7) De monitor is te raadplegen via <https://www.divosa.nl/publicaties/rapportage-monitor-vroegsignalering-schulden>

wordt gecoacht om dit op den duur weer zelf te gaan doen. Deze werkwijze wordt ook specifiek gehanteerd in het kader van ontzorgen van inburgeraars.

Mocht er sprake zijn van zwaardere en complexere (psychische) problematiek, dan kan beschermingsbewindvoering door een bewindvoerder voorkomen dat problemen verder uit de hand lopen. Wij proberen echter te voorkomen dat te snel naar dit middel wordt gegrepen. In 2023 onderzoeken we de mogelijkheden van het gemeentelijk adviesrecht bij schuldenbewind.

2.3 Verkorten en (snel) oplossen van schulden

Inwoners die met (problematische) schulden aankloppen bij de hulpverlening, hebben vaak een lange periode achter de rug waarin hun problemen opliepen. Als zij de (moeilijke) stap naar de hulpverlening weten te zetten, verdienen ze het om snel geholpen te worden. We streven er dan ook naar om de periode tussen aanmelden bij de hulpverlening en het realiseren van een schuldenoplossing, de zogeheten doorlooptijd, te minimaliseren.

Een inwoner met schulden die hulp heeft gezocht, meldt zich in Oisterwijk meestal bij Loket Wegwijs Oisterwijk of rechtstreeks bij Kredietbank Nederland. Loket Wegwijs Oisterwijk zet de aanmelding meteen door naar Kredietbank Nederland als er sprake is van betalingsachterstanden cq. schulden. Kredietbank Nederland doet een intake en start, indien nodig, het schuldhulpverleningstraject (inclusief beschikking). Een uitgebreide omschrijving van het schuldhulpverleningstraject is toegevoegd als bijlage 1.

Ondernemen is niet altijd even makkelijk en brengt uitdagingen met zich mee. Zo kan het zijn dat mensen de financiële situatie van hun bedrijf (even) niet meer overzien en/of dat men bijvoorbeeld schulden of financiële problemen heeft. In onze Nota Bestaanszekerheid hebben wij geconstateerd dat er meer expertise voor ZZP'ers en kleine MKB'ers en hun vragen omtrent geldzaken moest komen. Dit hebben wij gerealiseerd door een samenwerking aan te gaan met vrijwilligersorganisatie Over Rood, Kredietbank Nederland en afdeling Ondernemersadvies van de gemeente Tilburg. Een uitgebreide omschrijving van het schuldhulpverleningstraject voor ondernemers is toegevoegd als bijlage 2.

Naast en tegelijkertijd met het technische schuldhulpverleningstraject loopt vaak een traject voor hulp voor achterliggende problematiek. Soms kan dit gaan om ondersteuning bij het op orde houden van de thuisadministratie. Soms speelt er zwaardere, psychosociale problematiek. Het is van belang dat hiervoor de samenwerking wordt gezocht tussen Kredietbank Nederland, Loket Wegwijs Oisterwijk en de basisstructuur. Alleen op die manier kan problematiek integraal worden opgepakt.

Gemeenten hebben de verplichting om in hun beleidsplan aan te geven welke maatregelen genomen worden om de kwaliteit van de uitvoering van integrale schuldhulpverlening te borgen. Deze uitwerking is toegevoegd als bijlage 3.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Oisterwijk op 29 september 2022

*de griffier,
Daniëlle Robijns*

*de voorzitter,
Hans Janssen*

Bijlage 1: de fasen van de schuldhulpverlening

Een schuldhulpverleningstraject bestaat uit 2 fasen:

Fase 1: Intake en stabilisatiefase

In deze periode moeten alle zaken op orde worden gebracht om de kans van slagen in het minnelijke traject te vergroten.

In deze fase vindt o.a. de aanmelding en intake plaats, worden de schulden geïnventariseerd, wordt gekeken naar het recht op voorzieningen en wordt soms budgetbeheer ingezet. Zodra de stabilisatiefase wordt ingezet kan ook verder gewerkt worden aan de schuldenrust. Zo worden inwoners onder andere aangemeld bij de Verwijs Index Schuldhulpverlening (VISH).

In de wet is expliciet opgenomen dat wanneer een schuldhulpverleningstraject wordt gestart, zowel op eigen initiatief van de inwoner of nadat een inwoner is benaderd door gemeente (dus vanuit de vroegsignaleringsactiviteiten), een beschikking moet worden afgegeven. De beschikking betreft een Plan van Aanpak of een afwijzing tot schuldhulpverlening. Het afgeven van de beschikking heeft de gemeente Oisterwijk gemandateerd aan Kredietbank Nederland.

Fase 2: Schuldregelingsfase (minnelijk traject)

In deze fase neemt de schuldhulpverlener (Kredietbank Nederland) contact op met de schuldeisers. Ook doet hij een betalingsvoorstel. Om in aanmerking te komen voor een schuldregeling, moet voldaan zijn aan een aantal voorwaarden:

- De klant moet schuldregelingsovereenkomst tekenen;
- De klant mag geen nieuwe schulden maken en moet vaste lasten op tijd betalen;
- De maximale afloscapaciteit moet worden ingezet voor de aflossing van de schulden (dit is het inkomen minus het zgn. Vrij Te Laten Bedrag⁸);
- Alle schuldeisers moeten akkoord gaan met het betalingsvoorstel. Als de schuldeisers niet akkoord gaan met het betalingsvoorstel van de schuldhulpverlenende organisatie, kan een dwangakkoord, of een voorlopige voorziening of een moratorium worden aangevraagd

Het uitgangspunt is; dat een schuldenaar die zich - gedurende een periode van maximaal 3 jaar - volledig heeft ingezet om zijn schulden te betalen, recht heeft op een schone lei.

Als alle schuldeisers akkoord gaan met het voorstel komt de minnelijke schuldregeling tot stand. Deze kent twee vormen: een schuldbemiddeling of een schuldsanering/saneringskrediet.

Bij een schuldbemiddeling worden maandelijks alle inkomsten boven het VTLB gereserveerd. Eén keer per jaar vindt een herberekening plaats. Alle schuldeisers krijgen elk jaar een bedrag uitgekeerd. Het (in het begin) aangeboden percentage aan schuldeisers is een prognose. De uiteindelijke uitkering kan hiervan afwijken (door bijvoorbeeld verlies of juist vinden van een baan, ziekte en dergelijke).

Bij een schuldsanering wordt een saneringskrediet door een gemeentelijke kredietbank verstrekt. De schuldeisers krijgen ineens het bedrag uitgekeerd waar ze mee akkoord zijn gegaan en de schuldenaar betaalt het krediet in 36 maanden terug aan de gemeentelijke kredietbank. Het percentage dat aan de schuldeisers is aangeboden ligt vast.

Beiden worden geregistreerd bij BKR.

In veel gevallen heeft het saneringskrediet de voorkeur. Bij een saneringskrediet is 93% van de mensen na 3 jaar schuldenvrij; bij schuldbemiddeling 75%. Een saneringskrediet bespaart incassokosten en kosten van loonbeslag en geeft ook de schuldeisers meteen duidelijkheid. Belangrijk bij een Saneringskrediet is dat inwoners goed begeleid worden om hun situatie in evenwicht te houden, en nazorg in te zetten.

WSNP (wettelijk traject)

Als het niet lukt, al dan niet via een dwangakkoord, om tot een minnelijk akkoord te komen met de schuldeisers, dan wordt de rechter gevraagd om een oplossing: het wettelijke traject via de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP). Inwoners die behoefte hebben aan ondersteuning bij de weg naar de Wsnp worden door de schuldhulpverlener geholpen en begeleidt bij de zitting bij de rechtbank.

8) Bij een minnelijke schuldregeling berekent de schuldhulpverlener aan de hand van de persoonlijke situatie van de schuldenaar en volgens strikte en objectieve normen van de NVVK wat zijn VTLB is. Het VTLB is voldoende om de vaste lasten te betalen en te leven op bijstandsniveau. Alle inkomsten boven het VTLB worden over een periode van drie jaar aangeboden aan de schuldeisers. Aan hen wordt gevraagd dit bedrag (percentagevoorstel) tegen finale kwijting te accepteren en het meerdere van de schulden kwijt te schelden

De rechtbank beslist en wijst een WSNP-bewindvoerder aan (dit is iets anders dan een beschermingsbewindvoerder). Tijdens de WSNP geldt een aantal verplichtingen:

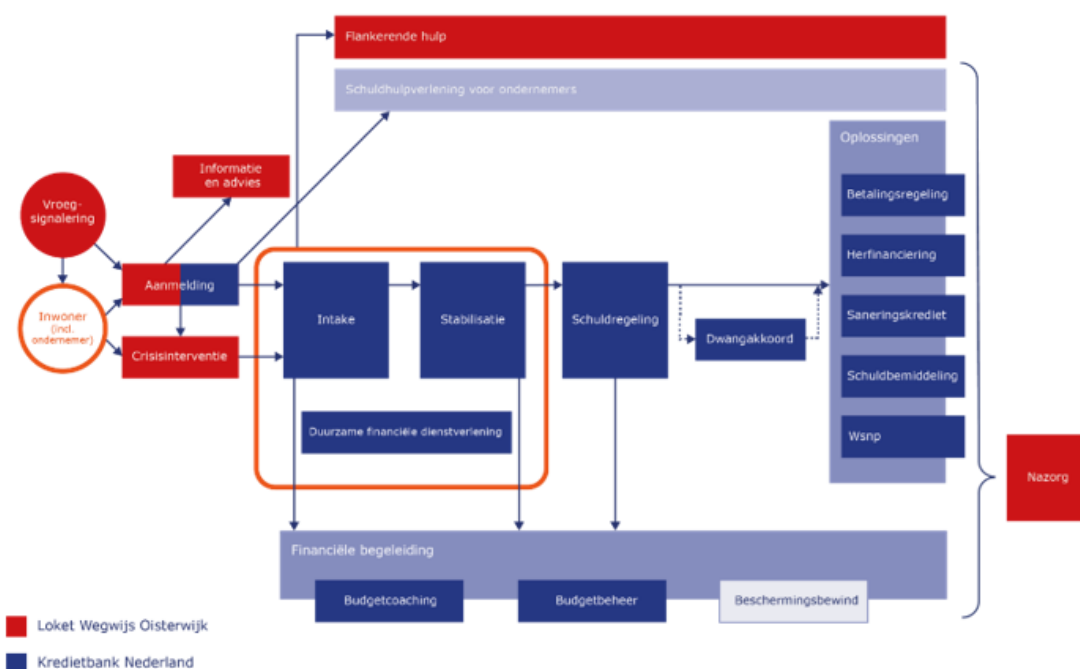
- De klant moet de bewindvoerder alle relevante informatie geven;
- De klant mag geen nieuwe schulden aangaan;
- De klant moet voldoen aan een sollicitatie- en inspanningsplicht;
- De klant moet zoveel mogelijk inkomsten verwerven en het gedeelte dat uitkomt boven het Vrij Te Laten Bedrag afdragen aan de boedelrekening.
- De rechter kan schuldeisers verplichten om mee te werken.

Na een periode van 3 tot 5 jaar worden de overgebleven schulden kwijtgescholden.

Traject voor flankerende hulp

Naast en tegelijkertijd met het technische schuldhelpverleningstraject loopt vaak een traject voor hulp voor achterliggende problematiek. Soms kan dit gaan om ondersteuning bij het op orde houden van de thuisadministratie. Soms speelt er zwaardere, psychosociale problematiek. Hierbij is specifiek extra aandacht voor gezinnen met kinderen en de ontwikkelingsmogelijkheden van deze jeugdigen.

Proces schuldhelpverlening Oisterwijk

Bijlage 2: Schuldhelpverlening voor ondernemers/ZZP-ers

Ondernemen is niet altijd even makkelijk en brengt uitdagingen met zich mee. Zo kan het zijn dat mensen de financiële situatie van hun bedrijf (even) niet meer overzien en/of dat men bijvoorbeeld schulden of financiële problemen heeft. De gemeente werkt in geval van schuldhelpverlening aan ondernemers samen met vrijwilligersorganisatie Over Rood, Kredietbank Nederland en Ondernemersadvies Tilburg. Onderstaande schema geeft de samenwerking duidelijk weer.

Stap 1. Over Rood helpt de ondernemers om administratie op orde te krijgen zodat duidelijk wordt wat precies de situatie is (zijn er schulden?, is de bedrijfsadministratie bij?, zijn alle aangiftes gedaan?) en voert diverse acties uit (bijvoorbeeld achterstallige/openstaande aangiftes IB en OB voorbereiden, aangiftes door boekhouder laten doen).

Stap 2. Maken van keuze stoppen of doorgaan

a. Doorstart maken

Komt aan de orde als aan het einde van stap 1 is vastgesteld dat afloscapaciteit voldoende is haalbaarheid van een zakelijke schuldsanering te onderzoeken. Over Rood legt dan contact met een Ondernemersadvies van de gemeente Tilburg.

b. Stoppen als ondernemer

Komt aan de orde als tijdens stap 1 is komen vast te staan dat er onvoldoende sprake is van levensvatbaarheid. De klant komt dan in particuliere schuldhelpverlening van de gemeente (bij Kredietbank Nederland). Zie voor het verdere proces bijlage 1.

Ondernemers met schulden in Oisterwijk

Bijlage 3: borging kwaliteit

Gemeenten hebben de verplichting om in hun beleidsplan aan te geven welke maatregelen genomen worden om de kwaliteit van de uitvoering van integrale schuldhulpverlening te borgen. In deze bijlage leest u de manier waarop gemeente Oisterwijk dit doet.

Er zijn verschillende organisaties betrokken bij de schuldhulpverlening in onze gemeente:

1. Gemeente Oisterwijk

Een groot deel van de verantwoordelijkheid voor schuldhulpverlening ligt bij de gemeente. De gemeente is verplicht om inwoners te ondersteunen bij het vinden van een adequate oplossing gericht op de aflossing van schulden als redelijkerwijs is te voorzien dat een natuurlijke persoon niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden of als hij in de toestand verkeert dat hij heeft opgehouden te betalen, alsmede de nazorg⁹. De gemeente kan (een deel van) haar taken mandateren aan een andere organisatie. Zij blijft echter wel zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van de schuldhulpverlening.

In het proces van schuldhulpverlening moet de gemeente, en/of de organisatie die voor schuldhulpverlening gemandateerd is, voldoen aan de voorschriften en termijnen van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de Algemene wet bestuursrecht.

Zo moet het college een gemotiveerd besluit nemen op de aanvraag om schuldhulpverlening. Dit kan een toelating of weigering zijn. De beschikking tot schuldhulpverlening of de afwijzing ervan, bedoeld in artikel 4a, eerste lid, van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, wordt genomen binnen een termijn van 8 weken na de dag waarop het eerste gesprek, bedoeld in artikel 4, eerste lid, van die wet, heeft plaatsgevonden. Dit wordt vastgelegd in de, wettelijk vereiste, Verordening beslistermijn schuldhulpverlening.

2. Kredietbank Nederland

De gemeente Oisterwijk heeft Kredietbank Nederland gemandateerd voor het schuldhulpverleningstraject (voor particulieren).

Kredietbank Nederland is lid van de NVVK: de branchevereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren. De NVVK heeft gedragscodes en modules ontwikkeld waarin richtlijnen voor goede schuldhulpverlening opgenomen zijn. Kredietbank Nederland moet voldoen aan deze gedragscodes en aan het NVVK Kwaliteitskader. De NVVK voert driejaarlijks een audit uit bij haar leden, waarbij de kwaliteit wordt getoetst. Om lid te kunnen blijven van de NVVK moet aan de audit worden voldaan.

3. Loket Wegwijs Oisterwijk

Loket Wegwijs Oisterwijk is een belangrijke partner in het proces van integrale schuldhulpverlening in Oisterwijk. Veel van de aanmeldingen voor schuldhulpverlening komen in eerste instantie binnen bij Loket Wegwijs. Loket Wegwijs Oisterwijk bestaat uit medewerkers van de gemeente, Farent en MEE:

Farent is HKZ-gecertificeerd. Het keurmerk van HKZ (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector) staat voor duurzame kwaliteitsverbetering in zorg en welzijn: onafhankelijk en betrouwbaar. Met het HKZ-keurmerk kunnen organisaties en praktijken laten zien dat zij serieus werk maken van kwaliteit van zorg en dat ze voldoen aan de eisen die daaraan gesteld worden door cliënten, professionals en relevante stakeholders. Een organisatie met het HKZ-keurmerk heeft intern de zaken goed op orde, stelt de cliënt centraal en werkt voortdurend aan het verbeteren van de zorg- en dienstverlening.

MEE (De Meent Groep) is ISO 9001-gecertificeerd. Dit keurmerk geeft aan dat MEE haar zaken goed op orde heeft, de cliënt centraal staat en de organisatie systematisch en continu werkt aan kwaliteitsverbetering. Stichting MEE De Meent Groep volgt in haar bestuurlijke organisatie het principe van de Governancecode Sociaal Werk. Dit betekent dat de Raad van Toezicht en de Raad van Bestuur verantwoordelijk zijn voor goed toezicht, goed bestuur, de verantwoording daarover en, in het verlengde daarvan, voor het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening.

4. Over Rood

Vrijwilligersorganisatie Over Rood helpt, in overleg met Kredietbank Nederland en Ondernemersadvies Tilburg, de ondernemers om hun administratie op orde te krijgen zodat duidelijk wordt wat precies de situatie is, toetst of het bedrijf levensvatbaar is en voert diverse acties (o.a. belastingaangiftes) uit. Zie ook Bijlage 2.

9) Artikel 1 Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

De vrijwilligers van Over Rood worden gescreend en zijn goed opgeleid. De vrijwilligers hebben een VOG nodig.

5. Ondernemersadvies gemeente Tilburg

Als is vastgesteld dat het bedrijf levensvatbaar is en de afloscapaciteit voldoende is, wordt de zakelijke schuldsanering opgepakt door Ondernemersadvies Tilburg.

In het proces van schuldhulpverlening moet de gemeente, en/of de organisatie die voor schuldhulpverlening gemandateerd is, voldoen aan de voorschriften en termijnen van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de Algemene wet bestuursrecht.